

Algemene aanbeveling om alle pensioenen vanaf de maand volgend op de indexering aan te passen

Door de invoering van de unieke betaling (gezamenlijke betaling door de FPD van alle pensioenen die eenzelfde gepensioneerde geniet) door de wet van 11 juli 2018 van de pensioenen die betaald worden door de FPD worden de overheidspensioenen die voor de invoering van unieke betaling bij het begin van de maand betaald werden door de FPD geïndexeerd vanaf de maand volgend op deze waarin het indexcijfer het cijfer bereikt dat een aanpassing van de pensioenen rechtvaardigt. De wet van 1 maart 1977 voorziet niettemin dat de pensioenen van de openbare sector die op de eerste werkdag van de maand betaald worden geïndexeerd worden vanaf de tweede maand die volgt op de maand waarin het indexcijfer het cijfer bereikt dat een aanpassing rechtvaardigt. Deze wet wordt door Ethias toegepast.

Derhalve beveelt de Ombudsman Pensioenen aan om artikel 6,3° van de wet van 1 maart 1977 aan te passen zodat alle gepensioneerden voortaan vanaf de maand volgend op het bereiken van het indexcijfer een verhoging van hun pensioen bekomen. Dit zonder onderscheid te maken tussen de vooraf betaalde en de na vervallen termijn betaalde pensioenen daar dit onderscheid niet meer op een objectief criterium berust dat redelijk verantwoord is. Deze wetsaanpassing is immers noodzakelijk om Ethias toe te laten zijn werkwijze op dezelfde lijn te brengen dan deze van de FPD zodat er geen onderscheid meer is tussen de pensioeninstelling die het pensioen uitbetaalt. De keuze door de werkgever van de pensioeninstelling aan wie hij de uitbetaling van het pensioen heeft toevertrouwd is volgens de Ombudsman Pensioenen geen objectief criterium voor een verschil in behandeling.

DOSSIER 35917 EN 36320

De feiten

Mevrouw Christiaens ontvangt een pensioen dat betaald wordt door Ethias. Begin september 2021 stelt zij vast dat haar pensioen niet aangepast werd. Zij meende nochtans dat de pensioenen vanaf september 2021 zouden aangepast worden aan de index.

Zij neemt contact op met Ethias. Ethias meldt haar dat de aanpassing in september 2021 zoals deze werd aangekondigd in de pers niet op haar van toepassing is. Omdat zij bij het begin van de maand betaald wordt zal haar pensioen aangepast worden vanaf 1 oktober 2021.

Mevrouw Christiaens is hiermee niet akkoord en zij neemt contact op met de Ombudsdienst Pensioenen.

Ook het echtpaar Frederickx – Lievens wendde zich tot de Ombudsman. Beiden eindigden hun loopbaan bij de stad Antwerpen. Echter, voor de fusie van de stad met randgemeenten werkte de heer Frederickx bij de stad Antwerpen terwijl mevrouw Lievens tewerkgesteld was bij een randgemeente.

Terwijl de stad Antwerpen aangesloten was bij Ethias was de randgemeente aangesloten bij de FPD.

Hun pensioen wordt nu door een verschillende instelling, met name Ethias en de FPD, uitbetaald. Het pensioen van mevrouw Lievens wordt hierdoor vanaf de unieke betaling geïndexeerd vanaf de maand volgend op de overschrijding van de spilindex terwijl het pensioen van de heer Frederickx door Ethias geïndexeerd wordt vanaf de 2de maand volgend op de overschrijding van de spilindex. Zij begrijpen dat de wetgeving verschillend is maar menen dat er geen enkele redelijke verantwoording hiervoor kan zijn.

Bedenkingen

De Ombudsman Pensioenen stelt vast dat mevrouw Christiaens inderdaad een pensioen geniet dat betaald wordt door Ethias. Zij heeft geen andere pensioenen.

Het pensioen van mevrouw Christiaens wordt op de eerste werkdag van de maand betaald omdat voor haar pensionering haar wedde vooraf betaald werd.

De wet van 7 november 1987 waarbij voorlopige kredieten worden geopend voor de begrotingsjaren 1987 en 1988 en houdende financiële en diverse bepalingen bepaalt:

“Art. 60 § 1. De rust- en overlevingspensioenen ten laste van de Openbare Schatkist of waarvan de Staat de betaling verzekert onder voorbehoud van de terugvordering van de lasten die eruit voortvloeien, en die ingaan na 31 december 1987, worden de laatste werkdag van de maand waarop ze betrekking hebben, betaald, met uitzondering van het maandbedrag voor de maand december dat de eerste werkdag van de maand januari van het volgend jaar betaald wordt. Hetzelfde geldt voor de verschillende elementen die, als het geval zich voordoet, bij het pensioen gevoegd worden en tegelijkertijd betaald worden.

§ 2. De bepalingen van § 1 zijn niet van toepassing op de rustpensioenen die toegekend worden aan personen die vóór het ingaan van hun pensioen, een wedde genieten die vooraf betaald wordt krachtens wettelijke, reglementaire, statutaire of contractuele bepalingen, en evenmin op de overlevingspensioenen die toegekend worden aan de rechthebbenden van personen die, op het ogenblik van hun overlijden, een wedde of rustpensioen genoten die vooraf betaald werden.”

De pensioenen van de openbare sector worden geïndexeerd in toepassing van de wet van 1 maart 1977 houdende inrichting van een stelsel waarbij sommige uitgaven in de overheidssector aan het indexcijfer van de consumptieprijzen van het Rijk worden gekoppeld.

Artikel 6, 3° van deze wet bepaalt dat de indexering voor de pensioenen die maandelijks betaald worden gebeurt vanaf *“de eerste maand die volgt op de maand waarvan het indexcijfer het cijfer bereikt dat een wijziging rechtvaardigt.”* Voor de pensioenen die *“op de eerste werkdag van de betrokken maand worden betaald, (...), wordt de verhoging of de vermindering slechts toegepast vanaf de tweede maand volgend op de maand waarvan het indexcijfer het cijfer bereikt dat een wijziging rechtvaardigt.”*

Ethias paste deze wetgeving correct toe.

Conclusie 1

Uit het onderzoek blijkt dus dat Ethias de wetgeving correct heeft toegepast. Het pensioen van mevrouw Christiaens moet inderdaad aangepast worden aan de index vanaf de tweede maand die volgt op de maand waarvan het indexcijfer het cijfer bereikt dat een wijziging rechtvaardigt.

Ook de pensioenen van de heer en mevrouw Frederickx – Lievens worden correct geïndexeerd volgens de regels van toepassing op respectievelijk Ethias en de FPD.

Conclusie 2

De wet van 11 juli 2018 betreffende de betaling van de pensioenen, toelagen en renten van de overheidssector voert voor de pensioenen die betaald worden door de FPD een unieke betaling in. De pensioenen worden voortaan betaald op de laatste betaaldag behalve als de gepensioneerde al een pensioen geniet (mede rekening houdende met de pensioenen als werknemer of zelfstandige) dat op een eerdere betaaldag werd betaald. De pensioenen die in de openbare sector vooraf betaald werden, worden overeenkomstig artikel 4, lid 4 van de wet van 11 juli 2018 betaald op de eerste betaaldag van de maand ¹.

De memorie van toelichting bij de wet van 11 juli 2018² stelt het volgende: *“Voortaan vinden de betalingen plaats op een vaste uitkeringsdatum na vervallen termijn, meer bepaald de datum van betaalbaarstelling die het dichtst bij de verschillende voordelen/uitkeringen gelegen is (waarbij de eerste van de drie maandelijke uitkeringsdata ten vroegste op de 7e kalenderdag van de maand gelegen is). Dit impliceert eveneens dat alle pensioenen van de publieke sector voortaan geïndexeerd zullen worden tijdens de maand die volgt op de maand*

¹ In de praktijk werd geopteerd voor de betaling op de eerste werkdag van de maand.

² [54K3180001.pdf \(lachambre.be\)](#), p. 5.

waarin de spilindex is bereikt. Voorheen was dat – om technische redenen – niet mogelijk voor de pensioenen die vooraf werden betaald op de eerste werkdag van de maand.”

De FPD beschouwt zich hierop baserend de overheidspensioenen die vroeger vooraf betaald werden als pensioenen betaald na vervallen termijn.

De Ombudsman Pensioenen stelt vast dat de twee categorieën van gepensioneerden (gepensioneerden wiens pensioen vroeger vooraf betaald werd door de FPD en gepensioneerden wiens pensioen vroeger na vervallen termijn betaald werd) sinds de invoering van de unieke betaling op 1 januari 2019 door de FPD gelijk behandeld worden als na vervallen termijn betaalde pensioenen.

In het Jaarverslag 2001, p. 158 formuleerde de Ombudsman Pensioenen reeds een algemene aanbeveling waarbij hij vroeg aan de bevoegde overheid *om na te gaan (lees: te onderzoeken)* of het onderscheid inzake indexering tussen zij die vooraf betaald worden en zij die na vervallen termijn betaald worden moest behouden blijven daar het verschil in behandeling voor hem niet in redelijkheid verantwoord was of op zijn minst onaanvaardbaar leek gelet op het doel dat nagestreefd wordt, met name het opheffen van praktische problemen voor de uitbetalingsinstellingen, en gelet op de gevolgen van het gemaakte onderscheid voor de gepensioneerden.

De toenmalige Minister van Pensioenen ging in op de aanbeveling door dit aspect te onderzoeken doch concludeerde destijds dat dit verschil in behandeling op een objectief criterium berustte daar het destijds materieel onmogelijk was om de vooraf betaalde pensioenen te indexeren vanaf de eerste dag van de maand die volgt op de aanpassing van de index³.

Het doorslaggevend argument om niet van een discriminatie te spreken is nu weggefallen. Immers, de wetgever verduidelijkte in de memorie van toelichting bij de wet van 11 juli 2018 dat ook de pensioenen die de FPD bij het begin van de maand betaalt (lees in de praktijk op de eerste werkdag van de maand) geïndexeerd worden vanaf de maand volgend op de maand van de overschrijding van de spilindex.

Het tijdstip van betaling is volgens de Ombudsman Pensioenen dan ook niet meer het doorslaggevend element om een onderscheid in de indexering van de pensioenen te handhaven. In de memorie van toelichting stelt de wetgever zelf dat het nu technisch mogelijk is om ook pensioenen die bij het begin van de maand betaald worden te indexeren vanaf de maand volgend op de maand van overschrijding van de spilindex.⁴

Omdat de wet van 11 juli 2018 een unieke betaling invoert wordt de aanpassing aan de index voor alle pensioenen die betaald worden door de FPD doorgevoerd vanaf de eerste maand die volgt op de maand waarvan het indexcijfer het cijfer bereikt dat een wijziging rechtvaardigt.

Ethias past daarentegen artikel 6, 3° van wet 1 maart 1977 toe en indexeert de vooraf betaalde pensioenen vanaf de tweede maand volgend op het bereiken van het indexcijfer.

Hierdoor ontstaat er in de praktijk een onderscheid tussen gepensioneerden ambtenaren die bij het begin van de maand betaald worden door Ethias en deze die door de FPD bij het begin van de maand betaald worden.

De keuze door de werkgever van de pensioeninstelling aan wie hij de uitbetaling van het pensioen heeft toevertrouwd is volgens de Ombudsman Pensioenen geen objectief criterium voor een verschil in behandeling.

Algemene aanbeveling

De Ombudsman Pensioenen beveelt aan om artikel 6, 3° van de wet van 1 maart 1977 aan te passen zodat alle gepensioneerden voortaan vanaf de maand volgend op het bereiken van het indexcijfer een verhoging van hun pensioen bekomen. Dit zonder onderscheid te maken tussen de vooraf betaalde en de na vervallen termijn betaalde pensioenen daar dit onderscheid niet meer op een objectief criterium

3 Al dient opgemerkt te worden dat de Ombudsman Pensioenen destijds voorstelde om gelet op de technische problemen om de indexering van pensioenen reeds op de eerste dag van de maand toe te passen, deze indexering weliswaar niet op de eerste dag, doch nog wel binnen de maand volgend op het bereiken van het indexcijfers toe te passen.

4 De wetgever verwijst naar de eerste uitkeringsdag.

berust dat redelijk verantwoord is. Deze wetsaanpassing is immers noodzakelijk om Ethias⁵ toe te laten zijn werkwijze op dezelfde lijn te brengen dan deze van de FPD.

In dit kader en zich baserend op hoger geciteerde klacht evenals op klachten besproken in de vorige Jaarverslagen roept de Ombudsman Pensioenen op de wetgeving betreffende de uitbetaling van pensioenen te updaten zodat elk verschil dat louter voortvloeit uit de keuze van de pensioeninstelling door de werkgever en dat derhalve niet op een objectief criterium berust weg te werken.

Zo, bijvoorbeeld, voor wat betreft de pensioenen die betaalbaar zijn na vervallen termijn betaalt Ethias in toepassing van artikel 60 van de wet van 7 november 1987 de maand december in januari van het volgend jaar uit daar waar de FPD voor wat betreft de na vervallen termijn betaalbare pensioenen de maand december overeenkomstig artikel 4 van de wet van 11 juli 2018 in december zelf uitbetaalt.

Verder stelt de Ombudsman vast dat het oude KB van 1 februari 1935 inzake de toepassing van het koninklijk besluit nr. 16 van 15 oktober 1934 betreffende de betaling der pensioenen door tussenkomst van de Postcheck- en Girodienst waarin vereist wordt dat elke maand een levensbewijs moet overhandigd worden voor de betaling van een overheidspensioen door Ethias wordt toegepast wanneer de betaling plaats vindt door een buitenlandse bank doch niet meer wordt toegepast wanneer de betaling plaats vindt door een Belgische bank. Hierdoor wordt een inbreuk gepleegd op artikel 63-66 Verdrag werking Europese Unie dat het vrij verkeer van kapitaal inhoudt⁶. De FPD past dit KB nooit meer toe.

In dit kader roept de Ombudsman Ethias op zich aan te sluiten bij de door de FPD gesloten bilaterale akkoorden inzake uitwisseling van overlijdensdata tussen landen⁷.

Meer algemeen herhaalt de Ombudsman Pensioenen zijn oproep uit het Jaarverslag 2013 op pagina 106 om de administratieve praktijken en wetgeving zodanig aan te passen dat elke gepensioneerde tijdig en correct de betaling van al zijn pensioenen ontvangt waarbij simultaan rekening gehouden wordt met alle daartoe vereiste elementen. Zoals toen reeds gesteld dient hiervoor de uitwisseling van gegevens die de betaling kunnen beïnvloeden (zoals pensioenbedrag, kinderlast,...) tussen de verschillende pensioendiensten nog sneller te gebeuren waarbij de vraag gesteld wordt of een in real time toegang tot een in real time geüpdated pensioenkadaster hiertoe niet aangewezen is.

Dit merkt men ook in het geval van de aanpassing van de bedrijfsvoorheffing bij een gemengde loopbaan waarbij een pensioen betaald wordt door de FPD en een pensioen betaald door een andere pensioendienst. In dat geval past de andere pensioendienst de bedrijfsvoorheffingschalen – in tegenstelling tot de FPD die wettelijk gezien deze schalen moet toepassen en derhalve ook toepast in januari – niet toe vanaf januari doch pas vanaf februari. In toepassing van punt 1.5 van de bijlage III bij het KB/WIB⁸ moet de FPD immers in die gevallen aan de andere pensioeninstelling de toe te passen bedrijfsvoorheffing meedelen.

In zijn Jaarverslag 2019 stelde het College de vraag of een dagelijkse update van het pensioenkadaster tot de mogelijkheden zou behoren of een vereenvoudiging van de betaling van de pensioenen kon overwogen worden.

5 Wij benadrukken hier immers nogmaals dat Ethias de wetgeving correct toepast.

6 Zie Jaarverslag Ombudsdienst Pensioenen 2015, p. 64.

7 Zie Jaarverslag Ombudsdienst Pensioenen 2014 p. 71.

8 Zie Jaarverslag Ombudsdienst Pensioenen 2019 p. 92.